

CONVO



KNNV afdeling Utrecht

Winter 2019

Natuurontwikkeling op de m²

Utrecht Rubriek

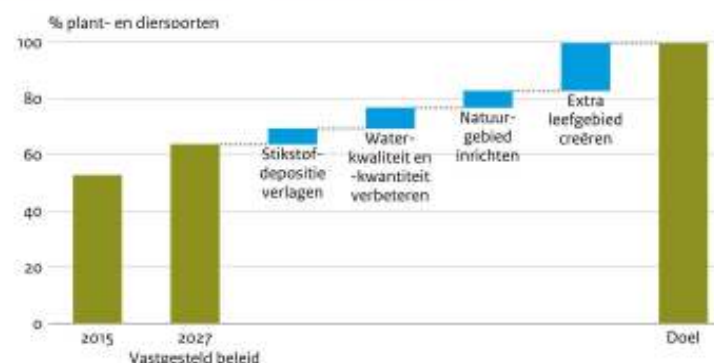
Schapeneksters in het Maximapark

Green Deal en de stikstofcrisis



Wat mij op dit moment erg bezighoudt is de VN Klimaatconferentie die in Madrid aan de gang is. Het lijkt er op dat het steeds meer tot de politieke leiders doordringt dat er nu maatregelen moeten komen om al het leven en deze aarde te redden. De Europese Commissie wil met een grote hoeveelheid wetsvoorstellen komen die leiden naar een klimaatneutraal Europa in 2050: de Green Deal. De meesten van de huidige leden van onze afdeling zullen dat niet gaan meemaken, maar de urgentie van maatregelen blijkt uit wat nu gebeurt. Nog nooit eerder hadden wij als wereldbevolking de per jaar beschikbare grondstoffen zo snel opgebruikt als dit jaar: op dag 210 waren we er doorheen. De dreiging die zeespiegelstijging heet lijkt groter te worden dan tot nu toe werd voorspeld. En als we het tot Nederland beperken: de uitstoot van stikstof en het neerslaan ervan in onder meer natuurgebieden heeft in heel Nederland inmiddels gevolgen voor de vergunningverlening. Daarmee is de stikstofuitstoot bepalend voor het toekomstperspectief van onder andere bouwbedrijven, woningzoekenden en boerengezinnen. Tegelijkertijd maken natuurbeschermers zich zorgen over de concreet zichtbare gevolgen van stikstofdepositie in de natuur. Ik vind in een rapport van het Planbureau voor de leefomgeving het onderstaande staafdiagram over de instandhouding van natuur in Nederland.

Verbeteren condities voor in stand houden van natuur



Hieruit is af te leiden dat al ingezet beleid zorgt voor een verbetering van de condities, maar dat er meer maatregelen nodig zijn om het beoogde doel te halen. Het op dit moment door sommigen, die met groot materieel demonstreren, zo gehate verlagen van de stikstofdepositie is er een van. Op korte termijn is het echter wel de enige mogelijkheid om ruimte te creëren voor stikstofuitstotende activiteiten, zodat het slot van Nederland kan worden geopend.

Ik eindig met dezelfde woorden als in de Herfstconvo. Wij kunnen allen onze eigen keuzes maken en zo vooruitlopen op en bijdragen aan de oplossing van de problemen. Dat je daarin rigoureuus en altijd consequent te werk moet gaan eist niemand van je, maar een betere wereld begint nog steeds bij jezelf! En in de tussentijd valt er gelukkig nog veel te genieten voor wie er oog voor heeft.

Cockie Streng, voorzitter

Voorpagina: Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*), Lucasbolwerk, plantjaar 1950
foto: Cockie Streng

Inhoud

- 2 Green Deal en de stikstofcrisis
- 3 Natuurontwikkeling op de m²
- 4 De Meerkoet is niet altijd de baas
- 5 Utrecht Rubriek
- 6 Schapeneksters in het Maximapark
- 7 Activiteiten afgelopen periode
- 9 Activiteiten komende periode
- 11 Van de redacteur
- 12 Activiteiten in Vogelvlucht

De afdeling Utrecht (1902) omvat Utrecht, Vleuten, De Meern, IJsselstein, Nieuwegein, Maarsse, De Bilt, Bilthoven, Houten en Vianen

Voorzitter: Cockie Streng;

voorzitter@utrecht.knnv.nl

Secretaris: Frans Coolen;

secretaris@utrecht.knnv.nl

Ledenadministratie: Frans Coolen;

ledenadministratie@utrecht.knnv.nl

Penningmeester: Maarten Drost;

penningmeester@utrecht.knnv.nl

Natuurhistorisch secretaris: Renee Lommen;

activiteiten@utrecht.knnv.nl

Webmaster: Cockie Steng;

webmaster@utrecht.knnv.nl

Public relations: vacature;

Redactie: Paul Damoiseaux;

redactie@utrecht.knnv.nl

Plantenwerkgroep: Richard Janzen;

plantenwerkgroep@utrecht.knnv.nl

Vogelwerkgroep: Leo Thijssen;

vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl

Erelid:

Mevr. P. Bouwmeester-Bels

Website: www.knnv.nl/utrecht

Natuurontwikkeling op de m²

door Lia Oosterwaal

Ik stap op de fiets voor een ritje van 10 minuten. Dan moet ik die plek toch kennen, zou je zeggen. Maar nee, op de afgesproken plek ben ik nog nooit geweest. Ja, ik kwam er vaak langs en wie niet, want ik bevind me op de Mereveldseweg tegenover de golfclub op de Ecologische Tuinvereniging De Nijvere Pier. Hier staat Johannes Jonckers Nieboer me op te wachten.

Johannes is een bekende van de KNNV: hij zit in het landelijk bestuur van de KNNV. Maar dat is niet de reden dat ik hem ontmoet. Die is veel leuker. Johannes is namelijk bezig om een deel van het moestuincomplex om te zetten in een heemtuin, of beter gezegd: een heemtuinachtige omgeving.



bron: Google Maps

Al wandelend vertelt Johannes me hoe dat zo kwam.

De geschiedenis van dit moestuincomplex begint lang geleden: tijdens de plannen voor de aanleg van de A27 werd deze grond aangekocht, die toen deels gebruikt werd door een boer, deels door een kabelbrandrij.

Door protesten werd de weg verlegd en bleek dat de grond voor niks was onteigend. Toen de kabelbrandrij stopte en de grond vrijkwam, zou die vervuilde grond natuurlijk afgegraven moeten worden, maar de gemeente Utrecht liet alles voor wat het was. Er gebeurde jarenlang niets op deze plek, totdat een groep krakers hier een moestuincomplex maakte. Maar de strook die grensde aan de plek waar de kabelbrandrij ooit stond, was onbruikbaar: er werden daar geen volkstuintjes gemaakt, maar er werd bosplantsoen met overstaanders geplant, i.v.m. bodemvervuiling.

Die strook groeide langzamerhand vol met braam en brandnetel, er werd snoeiafval uit de tuinen gedropt. En niemand keek meer om naar die strook waar inmiddels ook aardig hoge eiken stonden.

Totdat

Johannes daar eens rondliep en bedacht dat je door een strook die weliswaar smal is maar ook erg lang, natuurlijk ook een wandelpad kon aanleggen. Het pad legde Johannes zelf aan, meter voor meter. Niemand werd geïnformeerd, dat hoefde ook niet, want mensen vonden het paadje zelf wel. En toen er uiteindelijk een mooi pad lag, ontstond bij hem het idee om een boszoom met ondergroei te stimuleren. Dat betekende dat er



Pad

foto: Lia Oosterwaal

veel braam weg moest en heel veel brandnetel. Maar nu zie ik al plekken waar dat goed gelukt is. Je ziet er planten als Lievevrouwenbedstro, Gele en Paarse dovenetel.

Johannes doet veel alleen, wordt soms geholpen tijdens de tuinbeurten en soms zat het ook onverwachts mee. Zo vroeg een aantal jaren geleden, de gemeente aan het bestuur van de Nijvere Pier of men op het tuinencomplex een poel wilde. Utrecht wil een ecologische corridor van poelen. Ze lagen al in Amelisweerd, op het golfbaanterrein en in Lunetten.

De poel kwam er met daarnaast de grond die afgegraven werd. Dat werd dan een spontane 'dijk-ruigte', bedacht Johannes.

En zo zijn er dan 5 onderdelen van de heemtuin: de boszoom met onderbegroeiing, de poel, de dijk en de boomgaard.

Die boomgaard - in wezen een strook van de oorspronkelijke boomgaard direct langs het spoor (Utrecht-Den Bosch) - is al oud en dat is goed te zien aan de twee oude perenbomen. Veel fruit zullen ze, denk ik, niet geven. Maar ze zien er wel spectaculair uit. Er zijn wel wat fruitbomen bijgeplaatst.

De fruitbomen worden omgeven door een mix van grasland/ruigte. Misschien lukt het op enig moment om daar mooi grasland van te maken.

Voorlopig heeft Johannes het druk met de Grote berenklaauw. Aan de rand van de boszoom stonden er enorm veel. Logisch, want je kijkt uit op de groenstrook langs het spoor en daar groeien ze volop. Dit jaar is het - na veel overleg tussen vereniging en ProRail - gelukt om ProRail zover te krijgen dat er gemaaid werd voordat de Grote berenklaauw zaad ging schieten.

Bij wijze van experiment heeft Johannes op een plek waar veel

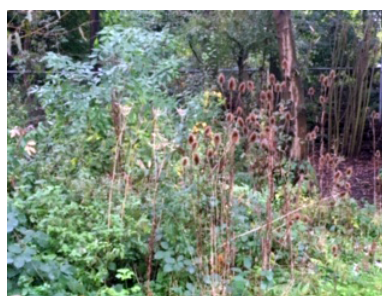


foto: Lia Oosterwaal



Grote berenklaauw bestrijden

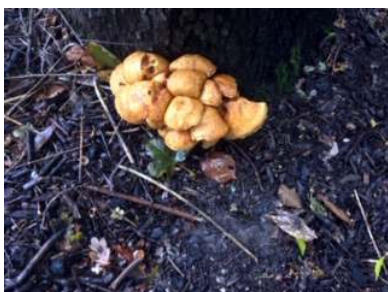
foto: Lia Oosterwaal

Grote berenklaauw stond, karton op de grond gelegd, op een andere plek ligt een dikke laag mulch, en een derde stukje maait hij regelmatig met de zeis. Alles in de hoop de Grote berenklaauw de baas te worden, en dat de ondergroei langs de boszoom zich nog beter kan ontwikkelen.

Ik bekijk de plek, waar ik zo vaak langs ben gefietst, nu met andere ogen: ik ben erg benieuwd hoe de plek zich gaat ontwikkelen en kom hier zeker nog eens terug.

De plek is ook een prachtig voorbeeld van de mogelijkheden die ieder van ons heeft om een natuurontwikkeling in gang te zetten. Johannes doet het even rustig als de natuur: meter voor meter, en bij lastige meters gewoon voetje voor voetje.

Oproep: Wie is er ook zo bezig als Johannes? Wie beheert de grond van de gemeente of een andere organisatie en wil daar



Paddenstoelen

foto: Lia Oosterwaal

iets over schrijven of zich laten interviewen? Neem dan contact op met activiteiten@utrecht.knnv.nl



De Meerkoet is niet altijd de baas

door Frans Coolen

In de herfsteditie 2018 van deze CONVO schreef ik over het dominante gedrag van Meerkoeten tegenover Wilde eenden als beide soorten jongen hebben en elkaar tegenkomen. Het zijn typische stresssituaties, waar de oerkracht van ouders naar boven komt om hun kinderen te beschermen zodra ze denken dat dat nodig is. Tot voor kort zag ik dat in zo'n geval het altijd de Meerkoeten waren die tot de aanval overgingen en de Wilde eenden daarop altijd wegluchtten. Maar terwijl de wetten van de 'dode' natuur altijd gelden, is dat bij de levende natuur niet het geval. Tijdens onze zomervakantie zagen we in de jachthaven van Maastricht het omgekeerde tafereel: moedereend verjoeg dapper de Meerkoeten. Op de foto is dit goed te zien.



Meerkoeten en Wilde eend

foto: Frans Coolen

Aan de rechterkant zie je moedereend met om haar heen 9 jongen, die volkomen relaxed kijken naar wat er allemaal gebeurt. Aan de linkerkant twee Meerkoeten met één jong, dat zich blijkbaar eveneens helemaal op zijn gemak voelt. De moedereend richt zich op een opspattende Meerkoet, ze heeft zojuist een uitval gedaan. De Meerkoet lijkt h  r aan te vallen, maar in werkelijkheid deinst ze terug. Dat dit het geval is kun je ook zien aan de Meerkoet linksboven op de foto, die overduidelijk weglucht. Meerkoeten die bang zijn voor Wilde eenden? Ik hou het er maar op dat de uitzondering de regel bevestigt.

U-pas zaken

U-pashouders kunnen hun contributie bekostigen uit hun budget. U-pashouders die lid willen worden kunnen zich wenden tot de penningmeester: penningmeester@utrecht.knnv.nl



Om in aanmerking te komen voor een U-pas gelden voorwaarden t.a.v. het inkomen die vermeld staan in www.u-pas.nl. U kunt ook bellen met 088-2030630.

Utrecht Rubriek

Van, door en voor KNNV-ers uit de regio
Deze keer door: Paul Damoiseaux

‘Ik had iemand gevraagd om een bijdrage te leveren aan de Utrecht Rubriek, maar hij heeft nog niet gereageerd. Als hij niets stuurt, valt nog te overwegen dat je zelf een stukje met foto aanlevert...’, schreef onze Natuurhistorisch secretaris net voor ze het vliegtuig instapte naar Japan!

Daar zit ik dan. Moet ik opeens nadenken wat voor mij het favoriete stukje Utrecht is.

Hoewel nadenken, eigenlijk overbodig, mijn lievelingsplekje is (natuurlijk) de plek waar ik verreweg de meeste tijd van mijn pensioenleven doorbreng. Die plek is de rode rechthoek in de onderstaande afbeelding. Een prachtige leefplek met een deel van Lombok en een deel van Oog in Al, diagonaal doorsneden door het

Merwedekanaal.



Mijn woonhuis aan de Muntkade heeft aan de voorkant, bijna pal op het zuiden, een tuin die door de seizoenen heen steeds weer van uiterlijk verandert. Nu zijn bijna alle bladeren van Kastanje, Lijsterbes, Rode bes, Pruim, Peer en Mispel verdwenen. Dat betekent niet dat de Koolmeesjes opgehouden zijn om takken en stam te inspecteren op iets eetbaars. Gedurende het jaar worden ze daarbij geassisteerd door Roodborstjes, Boomklevers en vele andere soorten. Met onregelmatige regelmaat vertonen zich Gaaien en Spechten.

Veel meer boomsoorten staan aan de overkant van het kanaal in park Oog in Al. Prachtige beuken, een beetje moeizaam bestaan lijdende Paardenkastanjes, Zwarte dennen, Honingbomen, Trompetbomen en nog meer. En in dat park lopen geiten en herten en bijzondere kippenrassen. Leuk om te bezoeken met de kleinkinderen (die aan de rand van het park wonen, ook nog in de rode rechthoek!).



Hoort dit beeld tot het verleden, of niet?

foto: Paul Damoiseaux

En je kunt met die kleinkinderen naar het leven in het water kijken. De meeuwen, de waterhoentjes, de meerkoeten, de futen en zelfs naar de vissen in het kanaal. En ze leren de planten en beesten herkennen, kunnen de namen noemen van wat ze zien. En veel van die beesten maken gebruik van de watertuintjes van Lombok, drijvende tuintjes die al eerder aan bod zijn gekomen in de Convo. Het grootste tuintje is helaas onlangs ‘overreden’ door een boot die bezig is met de renovatie van de kades van het Merwedekanaal.



Watertuintje Lombok

foto: Cockie Streng

En als koken je hobby is (en dat is het!) kun je in de Kanaalstraat (ook nog in de rode rechthoek!) alle ingrediënten vinden die je nodig hebt. Een levendige straat die met zijn gemengde bevolking bij mij vaak herinneringen oproept aan landen waarheen we reizen. Zeker, af en toe is er ook overlast!

In de zomer, bij mooi weer, lijkt de rode rechthoek soms wel een camping. Bij de Munt, de Abel Tasmanstraat en de sluisjes bij de oude Sojafabriek liggen tientallen mensen te zonnen, er wordt gezwommen en zelfs BBQ's worden er naar toe gesleept.

En als sporten je hobby is (en dat is het!) kun je helemaal links boven in de rode rechthoek terecht bij tennisvereniging PVC. Daar zitten nog meer van die levensgenieters als ik!

Kortom, het zal duidelijk zijn waardoor ik dit stukje Utrecht tot mijn favoriet reken.

P.S. En dan heb ik het nog niet eens over het Molenpark gehad!



Molenpark

foto: Cockie Streng

Schapeneksters in het Maximapark

door Frans Coolen

Regelmatig loop ik een hardloopronde over het Lint in het Maximapark. Het Lint is een verhard pad van circa 10 kilometer aan de buitenrand van het park. Langs het pad liggen kleine stukken weiland, die in de herfst worden begraaasd door schapen. De schapen zijn ingerasterd met een makkelijk verplaatsbaar netwerk dat voorzien is van schrikdraad. Toen ik er op een ochtend langsliep zag ik tot mijn verbazing dat op de rug van een paar schapen een ekster stond. Op een enkel schaap stonden zelfs twee eksters, een grappig gezicht. De schapen deerde het kennelijk niet; ze stonden er er schaapachtig bij te kijken. Eksters zijn ondernemende vogels, maar dit had ik nog niet eerder gezien. Ik wilde met mijn smartphone een foto maken, stapte omzichtig over de afrastering, maar de schapen liepen en de eksters vlogen steeds weg. Ik vroeg me af wat de eksters te zoeken hadden op de rug van de schapen.

Twee dagen later kwam ik weer langs die plek. Er was aanvankelijk geen ekster te zien, maar het viel me wel op dat bij veel schapen, maar niet alle, de vacht op het midden van de rug veel lichter gekleurd was dan de rest van de vacht. Het leek alsof er een lichte 'streep' over de rug was getrokken. Er ging bij mij een lichtje branden: de eksters! Natuurlijk is er van alles eetbaars te vinden tussen de wol. Daarvoor moesten ze natuurlijk wel de wol met de snavel links en rechts wegduwen. Het was druilerig weer, dus de haren plakten en bleven mooi in de weggeduwde stand staan. Omdat de wol aan de binnenkant schoner is dan aan de buitenkant en dus lichter van kleur, wordt de weggeduwde vacht zichtbaar als een lichte streep.



Ekster op de rug van het schaap rechts op de foto. De witte 'streep' is bij beide schapen goed te zien.

foto: Frans Coolen

Het kan ook zijn dat de eksters de wol plukken om als nestmateriaal te dienen, nu de koude winter in aantocht is. Omdat de vogels steeds wegvlogen als ik in de buurt kwam, heb ik niet kunnen zien wat ze precies deden. Op grote afstand zag ik weer eksters op de schapenruggen neerstrijken. Het is me gelukt om een paar vage foto's te maken, waarvan er hier een is afgebeeld. We weten van Koereigers dat ze regelmatig op de rug van runderen gaan staan. Dit gedrag is nu dus ook bekend bij Eksters: de Schapeneksters van het Maximapark.

Maandelijks digitale nieuwsbrief afdeling Utrecht

Aan het begin van elke maand sturen we de nieuwsbrief met de activiteiten van de maand naar alle e-mailadressen die ons bekend zijn. Om u te herinneren aan activiteiten in de komende maand en soms ook met aanvullende informatie. Ontvangt u de nieuwsbrief nog niet? Geef uw e-mailadres door aan de ledenadministratie@utrecht.knnv.nl, dan sturen we de nieuwsbrief ook naar u!

U kunt natuurlijk ook hier kijken: www.knnv.nl/utrecht

KNNV afdelingsweekend 12-14 juni 2020

door Lia Oosterwaal

Ook voor komend jaar hebben we weer een mooi afdelingsweekend bedacht. We gaan naar het stroomgebied van De Drentsche Aa, een Natura 2000 gebied, dus dat belooft wat. Heel fijn is ook dat er heel dichtbij, in Noordlaren, een NIVON huis ligt waar we al kamers gereserveerd hebben.

De prijs zal uitkomen op ongeveer €95,00.

In de volgende Convo lees je meer over het programma en de definitieve prijs. Hieronder om je een idee te geven van het gebied, een korte beschrijving die op de site van Natura 2000 te lezen is.

Het Drentsche Aa-gebied in het midden en noorden van Drenthe is een van de laatste gave stroomdalen van ons land. Het bestaat uit oud Drents cultuurlandschap met madelanden (graslanden), bosjes, houtwallen, essen (akkers), heide, jeneverbesstruwelen, esdorpen, hunebedden en landgoederen. Door het gebied loopt een groot aantal beken en beekjes, waaronder de Drentsche Aa, Schipborgsche Diep, Zeegser loopje, Anloër diepje, Gasterensche Diep, Deurzerdiep, Andersche Diep en Amerdiep.

Je begrijpt het al: aan bijzondere planten geen gebrek en om de vogelliefhebbers ook ruim aan hun trekken te laten komen bezoeken we op zondag de Kropswolderpolder.

Ook zin gekregen? De bekende afspraak geldt ook nu weer: er is plek voor 16 personen en vol is dus vol! Geef je snel op bij activiteiten@utrecht.knnv.nl.



Boekenbestelservice KNNV

Raadpleeg de website van de KNNV-uitgeverij (knnvuitgeverij.nl) of de advertenties van de KNNV-uitgeverij in Natura om te bepalen wat je wilt bestellen. Informeer naar de prijs bij de afdeling Utrecht (het gaat om aanzienlijke kortingen). Stuur een email met de volledige bestelinformatie naar penningmeester@utrecht.knnv.nl

U ontvangt een factuur en zodra deze betaald is, worden de boeken besteld. De boeken kunnen worden afgehaald bij de penningmeester (woonachtig in Tuindorp, Utrecht).



Aktiviteiten afgelopen periode

door Renee Lommen

Week van de Veldbiologie

Tussen 5 en 14 oktober 2019 organiseerde de KNNV (de landelijke Vereniging voor Veldbiologie) met alle KNNV-afdelingen samen de “Week van de Veldbiologie”; een landelijk evenement, bedoeld om zoveel mogelijk mensen te laten kennismaken met de KNNV. Onze afdeling Utrecht organiseerde een paddenstoelenexcursie vlakbij Soesterberg op landgoed de Paltz. We waren met acht personen, 3 mensen geen lid.



Deelnemers excursie bij een spechtsmidse
foto: Willebrord Dorresteyn

Paddenstoelenexcursie op Landgoed De Paltz, 5 oktober

Het was prachtig mooi weer; beter kun je het niet treffen voor een paddenstoelenexcursie. Willibrord en Willy Dorresteyn hadden toestemming gekregen van de boswachter om af en toe buiten het pad te gaan. Want op de excursie van de mycologische vereniging de maandag ervoor hadden ze gemerkt dat veel paddenstoelen zich niet vlak bij het pad bevinden.



Koningsmantel
foto: Willebrord Dorresteyn

Landgoed De Paltz is een prachtig landgoed dat in 1876 werd ontworpen door de landschapsarchitecten Copijn en Springer. Het terrein van circa 80 hectare bestaat uit beukenlanen, zichtassen, waterpartijen. Door de regen was het behoorlijk glibberig op de schuine vlakken, we liepen er alsof het glad was door de vorst en af en toe ging er iemand onderuit. We zagen



Echte kopergroenzwam
foto: Willebrord Dorresteyn

veel paddenstoelen (zie de lijst aan het eind van dit stukje). Meteen al grote concentraties Gele en Groene knolamaniet. Onderaan een boompje zagen we veel dennenappels liggen; kennelijk werd dat boompje gebruikt als smidse door een Grote bonte specht. Veel bijzondere paddenstoelen zoals de Koningsmantel en de Echte kopergroenzwam. En ook een Luzernevlinder. Welke paddenstoelen zagen we?



Roze stinkzwam
foto: Willebrord Dorresteyn

Gele knolamaniet, Narcisamaniet, Vliegenschwam, Panteramaniet, Groene knolamaniet, Parelamaniet, Parelamaniet (f. annulosulfurea), Oorlepelzwam, Muizenstaartzwam, Gewoon eekhoorn-tjesbrood, Gewone knolparasolzwam, Knotsvoettrechterzwam, Dwergcollybia, Gewone glimmerinkzwam, Kleine kale inktzwam, Siersteelgordijnzwam, Oranje mosbosgordijnzwam, Gele galgordijnzwam (Rode Lijstsoort!), Wit oorzwammetje, Okergele korrelhoed, Oranje druppelzwam, Mestkaalkopje, Grauwe bossatijnzwam, Heksenboter, Barnsteenmosklokje, Roze spijkerzwam, Prachtvlamhoed, Dennenvlamhoed, Paardenhaartaailing, Gewoon eikenbladzwammetje. Witte paardenhaartaailing, Zwartwordende wasplaat, Gewoon vuurzwammetje, Papegaaizwammetje, Valse hanenkam, Dennenzwavelkop, Gewone zwavelkop, Gele knolvezelkop, Blonde vezelkop, Amethystzwam, Schubbeige fopzwam, Kokosmelkzwam, Levermelkzwam, Kaneelkleurige melkzwam, Rossige melkzwam, Gewone berkenboleet, Fopelfenbankje, Parelstuifzwam, Grote parasolzwam, Halmruiertje, Roze stinkzwam, Grijsbruine grasmycena, Draadsteelmycena, Helmmycena, Melksteelmycena, Bruinsnedemycena, Heidekleefsteelmycena, Gewoon elfenschermpje,



Panteramaniet

foto: Willebrord Dorresteyn

Papilmycena, Gewone krulzoom, Zwavelmelkbekerzwam, Spekzwoerdzwam, Gewone hertenzwam, Stekeltrilzwam, Botercollybia, Roestvlekkenzwam, Oranjegeel trechtertje, Paarsharttrechtertje, Roze berkenrussula, Gele berkenrussula, Broze russula, Berijpte russula, Onsmakelijke kamrussula, Vergelende russula (Rode Lijstsoort!), Schotelrussula, Kleine aardappelbovist, Gele aardappelbovist, Wortelende aardappelbovist, Echte kopergroenzwam, Koeienboleet, Ruig elfenbankje, Gewoon elfenbankje, Koningsmantel, Kastanjeboleet.

Uilenexcursie in Bunschoten, 26 oktober

We hadden afgesproken bij de carpoolplaats bij afslag Bunschoten van A1. We gingen met Wim Smeets op pad, eerst naar de oeverwaluwenwand. Wat wist Wim veel erover te vertellen. Wel 1000 gaten die -met veel beleid- geopend werden, zodat er uiteindelijk maximale bezetting kon zijn. In deze VEBO-wand, een oeverwaluwenwand van 140 meter lengte hebben dit jaar 336 paartjes gebroed. De grootste wand van Utrecht, die Wim samen met een aantal anderen gebouwd heeft en die door hen wordt onderhouden.

Opmerkelijk hoe het Wim lukt om met allerlei mensen/partijen/ondernemingen een band te creëren, om samen aan een mooi natuurdoel te gaan werken.



Steenuil

foto: Grietje Vlasma

In de zomer gaan we zeker nog een keer kijken. Vervolgens gingen we in het centrum van Bunschoten bij de Vleugelnootbomen kijken of we Ransuilen konden zien. Uiteindelijk zagen we er 5 zitten; wat een mooie exemplaren! Verder naar de Vintensplasjes (langs het Randmeer). Ook daar weer een heel verhaal over hoe het uiteindelijk gelukt is om dit watervogelgebied te creëren. Het waaide vrij hard, dus er was op dat moment niet zoveel aan vogels te zien.

Langs de Eem vervolgden we onze route. Steeds vertelde Wim over welke uilen er in welke boerderij/gebouw hun nest hadden, en hoe hun broedresultaat dit jaar was geweest. Tenslotte gingen we naar een oude boerenschuur; de eigenaar had Wim toestemming gegeven om met ons te kijken of de steenuil te zien was. Voorzichtig naderden we; de deur deden we open en we zagen



Ransuil

foto: Grietje Vlasma

iets van ons vandaan vliegen, diep de schuur in. Tot onze vreugde ging het uiltje boven in de nok zitten, mooi zichtbaar in het licht. We konden naar hartenlust kijken! Wat een mooi exemplaar.



Euro Birdwatch 2019 vogeltrektelling, 5 oktober

De eerste uitslagen van de Eurobirdwatch: Koperwieken en Zanglijsters het eerste uur, daarna steeds meer ganzen (met een stevig aandeel van Kolganzen) en in het laatste uur van de telling meer roofvogels met als opvallendste soort een Smelleken. Van vink/keep was opvallend genoeg nog nauwelijks sprake. Om 12 uur, na vier en een half uur tellen zijn we opgestapt. Je weet dat als je langer blijft, er nog veel meer in het vat zit. Zo bleek dat er bij de Hoogekampse plas, waar tot in de namiddag is doorgeteld heel veel buizerden langstrokken. Met elf tellers en een journalist hebben we genoten van een mooie ochtend. Op de landelijke toptien prijkt de spreekw op de eerste plaats. Dat is niet verrassend. Ook bij ons op de Jacobssteeg was de spreekw de nummer 1, zei het met een heel bescheiden aantal van 761. Over deze dag is ook nog een stukje in de Vierklank verschenen. Zo kwam de telpost Jacobssteeg toch nog in de publiciteit.



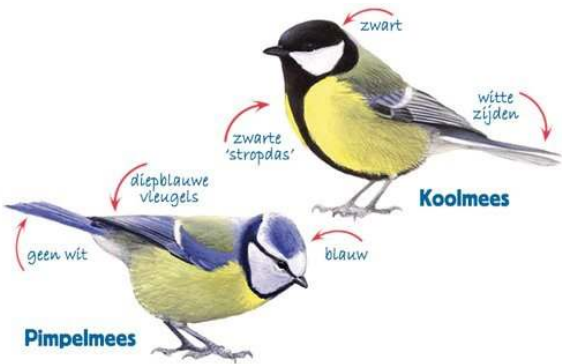
Digitale landelijke nieuwsbrief van de KNNV

Al ruim 5000 leden van de KNNV ontvangen elke maand de landelijke KNNV nieuwsbrief. Hierin vindt u nieuws van de KNNV, projecten, excursies, lezingen en boeken. Iedereen kan zich voor deze gratis nieuwsbrief aanmelden, ook niet-leden van de KNNV. Aanmelden kan via www.knnv.nl/digitale-nieuwsbrief en daar kunt u ook de laatste nieuwsbrief vinden.

Activiteiten komende periode

KNNV minicursus Tuinvogels herkennen, 16 en 18 januari 2020

door Menko Vlardingerbroek



bron: <https://www.tuinvogeltelling.nl/herkenningstips/>

16 januari: theorie-avond, 18 januari: excursie
Welke vogels zie je in jouw tuin? Het verschil tussen de mus en de merel ken je misschien wel. Maar wat is het verschil tussen de pimpelmees en de koolmees? Of zit er een huismus of heggenmus op de voedertafel?

In samenwerking met Vogelbescherming Nederland geeft de KNNV een minicursus tuinvogels herkennen. Leer in één avond en een excursie de tuinvogels herkennen en hoe je vogels in jouw tuin krijgt.

Na deze minicursus kan je succesvol meedoen met de Nationale Tuinvogeltelling in het weekend van 24, 25 en 26 januari 2020. Meld je aan via www.knnv.nl/aanmeldformulier-cursus-tuinvogels-herkennen-knnv-utrecht-2020

Theorie-avond: donderdag 16 januari 2020, vanaf 20.00.

Locatie: Kinderboerderij Griftsteede, Van Swindenstraat 129, 3514 XR

Utrecht

Excursie: zaterdagmorgen 18 januari, landgoed Oostbroek; tijd nader te bepalen

Nuldernauw en kijkhut Putten: 1 februari 2020

door Nel van Meijeren

Water en polder: altijd weer een verrassing: wat zullen we aantreffen?! Nog kleine zwanen ???!!!!

Tijdens het eerste deel van de excursie wandelen we een gedeelte over de Zeedijk langs het Nuldernauw. Daarna vervolgen we onze route per auto via polderweggetjes naar Strandboulevard 3 te Putten.

Daar lopen we via strand Nulde naar de Kijkhut en terug. Afhankelijk van wat we zien, zijn we rond 15.30 uur weer terug in Utrecht.

De excursie wordt begeleid door Nel van Meijeren, een bekende



Nulder nauw en strand Nulde

bron: Google Maps

in dit gebied: zij is een van de tellers van de wintervogels op deze plek.

Datum en tijd: Zaterdag 1 februari van 10:00 -15:30 uur

Aanmelden: tot 29 januari bij activiteiten@utrecht.knnv.nl

Geef je door of je met een auto komt en hoeveel mensen er mee kunnen rijden? De normale KNNV autovergoeding is van toepassing (dus per persoon €0,20 per km gedeeld door aantal inzittenden), afrekenen met de chauffeur.

Verzamelen: We verzamelen om 10.00 uur bij parkeerplaatsje aan de Zeedijk. Route: A28 afslag 9 Nijkerk/Zeewolde, vervolgens de N301 op richting Zeewolde. Vóór de brug rechtsaf langs de Zeedijk doorrijden tot aan haakse bocht naar rechts. Daar is de kleine parkeerplaats.

Winterbomen in het Zocherpark, 23 februari

door Cockie Streng

Eigenlijk hoef je helemaal niets van bomen te weten om toch achter de namen te komen van de zeer gevarieerde beplanting aan de oevers van de singels. Alle gemeentelijke bomen zijn opgenomen in de bomenkaart van Utrecht, en te bereiken via <https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/parken-en-groen/bomen/>. Als je klikt op bomenkaart kun je inzoomen naar de boom waarvan je de naam wilt weten en er op klikken.



Bomenkaart Utrecht

bron: www.utrecht.nl/wonen-en-leven/parken-en-groen/bomen/

Maar toch vind je het misschien leuk om een aantal bomen zelf te leren herkennen. Zelfs in de winter is dat mogelijk. Denk aan boomsilhouetten, de vorm van de knoppen en de verdeling van knoppen over de twijg die aanwijzingen kunnen geven over de boomsoort. Soms blijven er de hele winter nog vruchten in de boom hangen, of kondigt de bloei zich al aan (katjes). Sommige bomen hebben een kenmerkende schors. Maar kijk ook eens onder de boom naar oude blaadjes of vruchten.



Manenburg

bron: Gemeentelijke Fotodienst Utrecht

Het boekje Winterflora bomen en struiken van Dirk Slagter geeft veel informatie en tips en helpt je je kennis te vergroten.

Cockie Streng neemt je graag 2 uur lang mee op excursie door het Zocherpark. Het Zocherpark is het langste park van Utrecht. Het loopt langs de zogenaamde stadsbuitengrachten, beter bekend als de singels: de Catharijnesingel, Tolsteegsingel en Wittevrouwsingel. Van de ongeveer 160.000 gemeentelijke bomen (verdeeld over om en nabij 550 soorten) zijn nogal wat soorten in het Zocherpark aanwezig.

In het in 2003, bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de KNNV afdeling Utrecht uitgegeven bomenboek, staan 111 soorten en variëteiten beschreven die toen langs de singels en de grachten van Utrecht voorkwamen.

Opgeven uiterlijk 21 februari, activiteiten@utrecht.knnv.nl
Verzamelen om 10:30 bij de twee grote taxusbomen plantjaar 1900 bij café Ledig Erf, Tolsteegbrug 3, 3511 ZN Utrecht.



Informatie Gemeentelijke Venijnboom (*Taxus baccata*)

bron: gemu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=53c67672c1fa46e5bef555a611b58301

Vogels kijken met de KNNV, 18 april 2020

door Nine Ebben

Ga mee met deze leuke excursie naar het Landje van Geijssel en Waverhoek. Beide gebieden liggen ten noorden van Vinkeveen. We zijn van plan te beginnen in de vogelkijkhut bij het Landje van Geijssel en daarna door te gaan naar Waverhoek om daar een vogelwandeling te maken.



Landje van Geijssel

bron: www.historischamstelland.nl/ontdekken/monumenten-ouder-amstel/natuur-en-landschap/landje_van_geijssel

Bij het Landje van Geijssel kunnen we genieten van het vogelleven op een ondergelopen weiland. De wandeling voert door Waverhoek, een ongeveer 60 hectare groot natuurgebied in de Randstad, grenzend aan natuurgebied Botshol en maakt deel uit van Plan de Venen.

We hopen op onder andere Lepelaar, Grutto, Tureluur, Kemp-haan, Wintertaling, Pijlstaart en rietbroedende soorten. En met roofvogels weet je het nooit.

We zijn in open gebieden en het kan dan zo 's morgens nog best koud zijn, dus houd hier rekening mee met je kleding. Wandelschoenen en handschoenen zijn een goed idee.

Om 8.00 uur vertrekken we met auto's uit Utrecht. We horen graag of je een auto ter beschikking hebt en bereid bent om te rijden en ook horen we graag hoeveel mensen er mee kunnen rijden. We verwachten rond 14.30 uur weer terug te zijn in Utrecht.

Aanmelden uiterlijk woensdag 15 april bij activiteiten@utrecht.knnv.nl

Nine Ebben zal deze excursie begeleiden.

De autokosten bedragen 4.50 euro, te betalen aan de chauffeur.



Grutto

foto: Nine Ebben

Van de redacteur

door Paul Damoiseaux

Met veel plezier redigeer ik nu voor het derde jaar de Convo. In 2017 vulden 15 auteurs de vier jaarlijkse nummers, in 2018 zijn dat er 19 en in 2019 hebben 18 mensen bijdragen geleverd. Vooral de voorzitter, natuurhistorisch secretaris en secretaris hebben zich van hun beste zijde laten zien: samen zijn ze goed voor 62 van de 143 artikelen! De resterende 81 artikelen zijn geschreven door 25 andere auteurs.

Voor elke editie ben ik een paar dagen bezig met het verzamelen van de artikelen. Ze moeten in de goede opmaak gezet worden zodat drukker Editoo er mee uit de voeten kan. Het is mooi (althans dat vindt de redacteur!) als elke editie een vergelijkbare

opbouw heeft.

Dus op eerste pagina het voorwoord van de voorzitter, de inhoudsopgave en de vaste tekst van de afdeling Utrecht. Vervolgens de bijdragen van de verschillende auteurs (liefst zo veel mogelijk), de Utrecht Rubriek en tenslotte de bijdragen van de natuurhistorisch secretaris in de vorm van Activiteiten afgelopen periode en komende periode. Tussendoor nog wat groene Attentieblokken en op de laatste pagina de Activiteiten in Vogelvucht (een rubriek die haar waarde al bewees toen de Convo nog in gestencilde vorm verspreid werd).

Bij Editoo heeft het bestuur een contract afgesloten voor 8 pagina's per editie. De afgelopen drie jaar zijn alle edities 16 pagina's dik (behalve de editie die u nu leest). Er is kennelijk genoeg te



Dat 'zien' wil ik benadrukken. De gedrukte uitgave van de Convo geeft ons de mogelijkheid om (kleuren)foto's toe te voegen. Dat verlevendigt de Convo enorm. De afdeling Utrecht organiseert veel activiteiten, van bijna al die activiteiten komen verslagen in de Convo. Of het nou gaat over een vogelexcursie of een paddenstoelenexcursie of een vlinderexcursie of een excursie naar een Moeras- en Stinzenplantentuin of een tuinvogelcursus of wat dan ook, met mobieltjes kunnen heel gemakkelijk foto's gemaakt worden van een kwaliteit die meer dan voldoende is om in de Convo te plaatsen. Ik denk ook aan de activiteiten van de plantenwerkgroep en de vogelwerkgroep.

In de afgelopen drie jaar zijn er meer dan 350 foto's geplaatst in de Convo, waarvan 33% door de redacteur van internet gehaald is bij gebrek aan ander materiaal. Ruim 42% van de foto's is aangeleverd Door Jeanne Huijssoon, Cockie Streng, Renee Lommen, Frans Coolen en Paul Damoiseaux. Het zou mooi zijn als de Convo niet het privé album van genoemde personen wordt. Heb je foto's, deel ze dan zo snel mogelijk via webmaster@utrecht.knnv.nl.

Tot de volgende Convo!

Indien onbestelbaar retour: Muntkade 4, 3531 AK Utrecht

Activiteiten in Vogelvlucht

Hele kwartaal	Foto van de maand (www.knnv.nl/afdeling-utrecht/foto-van-de-maand)
16, 18 jan	Minicursus tuinvogels herkennen
1 feb	Nuldernauw en kijkhut Putten
23 feb	Winterbomen in het Zocherpark
18 apr	Landje van Geijssel en Waverhoek



Van de penningmeester

door Maarten Drost

Als het goed is, heb je (rond 15 december) een email ontvangen met het verzoek om contributie voor 2020 te betalen, of met de mededeling dat je niet hoeft te betalen.

Als je geen mail hebt ontvangen en wel email gebruikt: controleer de spamfolder om te zien of de mail onverhoopt daar terecht gekomen is en voeg het email adres toe aan de vertrouwde adressen. Dan komen volgende mails wel in de inbox terecht.

Anders: stuur dan een mail naar penningmeester@utrecht.knnv.nl met "nieuw mailadres". Dan kan ik u per email herinneren aan contributiebedrag en betaling.

Anders: graag het verschuldigde bedrag direct (let op vroegbetaalkorting) overmaken op NL96INGB0000512683 t.n.v. Kon. Ned. Natuurhistorische Vereniging, afd. Utrecht; graag met vermelding van naam, zeker als de tenaamstelling van de rekening vanwaar de betaling afgeboekt wordt, afwijkt van uw eigen naam.

	contributie	bij betaling vóór 1 april
gewoon lid	€ 30,75	€ 29,75
huisgenoot lid	€ 13,00	€ 12,00
jeugd lid	€ 18,75	€ 17,75
Convo lid	€ 12,00	€ 11,00

Verzending van Convo in folie en door PostNL

door Cockie Streng

Tijdens de ALV van 2019 spraken we over de mogelijk komende kostenverhoging voor de Convo die veroorzaakt wordt door het samengaan van Sandd en PostNL. Het samengaan is met ingang van 2020 een feit, waardoor we de Convo alleen door Post NL tegen een hoger tarief kunnen versturen. Na overleg met Editoo is er een manier gevonden om de verzendkosten met PostNL te beperken. De kostenverhoging is zo laag dat het volgens de penningmeester niet nodig is om de contributie voor 2020 aan te passen. Met ingang van 2020 zal de Convo wel in folie verzonden worden omdat PostNL dat eist. De folie is een zogenaamde BIOBASED FOLIE. Deze folie heeft direct of indirect een natuurlijke oorsprong. De folie moet wel bij het plastic afval worden ingezameld; dit staat er ook duidelijk op vermeld.



De Convo is de periodiek van de afdeling Utrecht van de KNNV en verschijnt vier keer per jaar. Een abonnement op de Convo kost € 11 per jaar en kan ieder moment ingaan. De opzegtermijn is drie maanden. Leden van de afdeling Utrecht ontvangen de Convo gratis.

Sluitingsdatum kopij voor de volgende Convo: 24 februari 2020. Kopij aanleveren via redactie@utrecht.knnv.nl

Contributie/lidmaatschap 2020: Gewoon lid: € 29,75; huisgenootlid: € 12,00; jeugdlid*: € 17,75; Convalid: €11, te voldoen op rekening NL96INGB0000512683 t.n.v. Kon. Ned. Natuurhistorische Ver. Afd. Utrecht. Wie na 1 september lid wordt, betaalt € 7,00 tot het einde van het kalenderjaar. U-pashouders kunnen hun contributie geheel of gedeeltelijk voldoen uit hun budget. Opzegging van het lidmaatschap vóór 1 november. Leden van de KNNV zijn bij activiteiten van de KNNV verzekerd tegen persoonlijke aansprakelijkheid.

Wil je de verenigingstelescoop voor maximaal 3 weken lenen, neem dan contact op met beheerder Leo Thijssen:

ljm.thijssen@casema.nl

*Het jeugdlidmaatschap geldt tot en met het kalenderjaar waarin men 25 wordt.